

**ПИРІЖКІВСЬКА ГІМНАЗІЯ
МАЛИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

**ДИКТАНТИ ТА ТЕСТОВІ
ЗАВДАННЯ**
УКРАЇНСЬКА МОВА
9 КЛАС

МАЛИН - 2022

Затверджено на засіданні методичної ради Пиріжківської гімназії
Малинської міської ради Коростенського району Житомирської області
(протокол № 2 від 22. 11. 2022року)

Укладач: Шкляр Г.А. - учитель української мови та літератури вищої
кваліфікаційної категорії,"старший вчитель" Пиріжківської гімназії Малинської
міської ради Коростенського району Житомирської області

Рецензент: Давиденко Н.В. - голова методичної ради,вчитель української
мови та літератури вищої кваліфікаційної категорії, "старший вчитель"
Пиріжківської гімназії Малинської міської ради

Даний збірник містить диктант та тестові завдання, які охоплюють
програмовий матеріал з української мови для 9 класу згідно з вимогами чинної
навчальної програми для закладів загальної середньої освіти, затвердженої
Міністерством освіти і науки України.

Даний матеріал, розроблений на основі творчості В.Скуратівського -
етнографа, фольклориста, можна використовувати під час повторення,
узагальнення та систематизації знань та вмінь учнів з теми " Повторення
матеріалу, 9 клас", при підготовці до складання ДПА з української мови у формі
ЗНО для учнів 9 класу, а також під час повторення матеріалу в 10 класі.

Адресовано учням 9 та 10 класів, педагогічним працівникам закладів
загальної середньої освіти, а також усім, хто хоче зміцнити свої знання з
української мови.

ПЛАН

I. Вступ. В.Скुरатівський - український народознавець.....	1
II. Основна частина. Невтомний шукач народних скарбів	
1. Варіант 1. Дивосвіт Василя Скुरатівського. Диктант та тестові завдання.....	2
2. Варіант 2. Христос Рождається! Диктант та тестові завдання.....	5
3. Варіант 3. Хліб на столі. Диктант та тестові завдання.....	9
4. Варіант 4. Отче поле. Диктант та тестові завдання.....	13
5. Варіант 5. Груша нашого дитинства. Диктант та тестові завдання.....	16
6. Варіант 6. Цей давній, давній посвіт. Диктант та тестові завдання.....	20
7. Варіант 7. Силове поле народознавця. Диктант та тестові завдання.....	23
8. Варіант 8. Традиційні українські обряди... Диктант та тестові завдання.....	26
III. Список використаних джерел.....	30

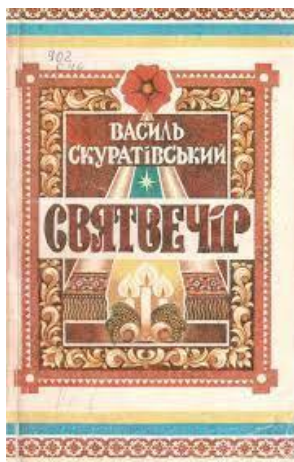
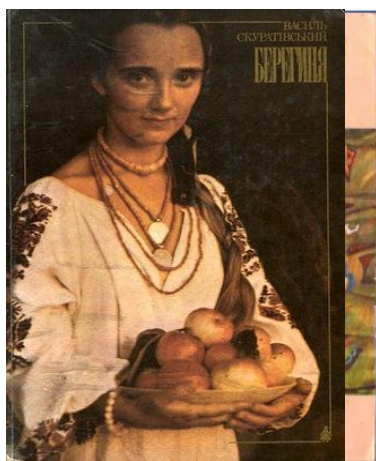

ВАСИЛЬ ТИМОФІЙОВИЧ

СКУРАТІВСЬКИЙ -

український народознавець, журналіст, письменник, етнограф, фольклорист, видавець. За журналістську та літературну діяльність нагороджений преміями:

«Золоте перо», імені Миколи Островського, імені Павла Чубинського, міжнародними преміями «За сприяння українській культурі» (Клівленд, США) та фундації Антоновичів (Нью-Йорк).

ВАРІАНТ 1

Дивосвіт Василя Скуратівського

I. Запишіть текст, виправивши орфографічні та пунктуаційні помилки.

Не/ можу не/ написати про чарівну книжку С(с)в..ятвечір якою користуюсь досить часто. Це моя помічниця. Автор дво/томника відомий українс..кий письмен..ик етнограф Василь Скуратівський.

До книжки увійшло понад/ сто ґрунтовних описів св..ят та обрядів.

Оповіді автора написані образною мовою пересипані піснями прислів..ями приказками. Навіть оформлена книга досить вдало вся обкладинка обрамлена українським орнаментом а в центрі об(п)кладинки наче у вікні під Р(р)іздво – три свічечки і рушники й колос..я житнє...

Книжка дуже корисна вона допомагає мені вивчати нароdo/знавство. Скільки нового я дізнався з нарисів Василя Скуратівського Тепер для мене зрозумілими стали слова “дідух”, “покуть”, “клечання”, “полазник”. Автор не просто подає інформацію порівнює зіставляє доповнює. Наприклад одне й те саме св..ято по/різному відзначають у різних регіонах У(у)країни.

Побудова книжки дуже зручна користуватися легко бо тут св..ятаро..писані у хронологічному порядку. Прокинувся згадав який день сьогодні яке число. А яке свято

Загляньмо в чарівну книжку Скуратівського...

(145 слова)

II. Виконайте тестові завдання

1. Лексичну помилку допущено у рядку:

- а) найбільш ароматніша квітка;
- б) тисяча років тому;
- в) тішить око;
- г) поливати по суботах

2. На другий склад падає наголос:

- а) фаховий;
- б) ваги;
- в) обруч;
- г) листопад.

3. Серед поданих сполук слів виберіть те, яке не є словосполученням

- а) кіт нашкодив;
- б) мамині сльози;

- в) жити чужим розумом;
- г) жити з оптимізмом.

Прочитай текст і виконай завдання 4-7

(1) У калині, кажуть, материнська любов і мудрість. (2) Пам'ятаю, коли ув'язали в / пучки ваговиті грона, мама попрохала: " Може / б, ти ,синку, пересадив калину, що / б гарний споминок був мені й тобі?"(3) За кілька днів у нашому городі вже світилися сизуваті пагони, викохані дбайливими маминими руками, а невдовзі біля вікна зацвіла першим квітом калина. (4) " Ось глянь, яка красуня! А пам'ятаєш, як ми її садили?-завжди нагадувала ненька, коли я приїздив у гості. (За.В.Скуратівським)

4. Складносурядним є речення:

- а) друге б) третє; в) перше

5. Звертання є в реченні:

- а) друге; б) третє; в) четверте

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні:

- а) перше; б) друге; в) четверте

7)Разом треба писати слово:

- а) може / б; б)що/б; в) в/пучки.

8. Серед поданих речень вкажіть рядок, яке містить безособові речення:

- а) Берегиня – то найдавніша богиня добра і захисту людини від усякого зла.
- б) У народі любисток називають любчик, любця, любимене, любист, приворотне зілля.
- в) Шанувати природу неможливо без глибоких знань про навколишній світ.
- г) Кожен по-своєму залишає після себе пам'ять.

9.Складносурядним є речення у рядку:

- а) На Житомирському Поліссі традиційно біля криниць висаджували калину.
- б) Калина не тільки прикрашає місце, але й оберігає воду від спеки.
- в) З ранньої весни гудуть бджоли, а восени на гілках багровіють пучки соковитих ягід.
- г) Тих, хто цурався чи нехтував історичною пам'яттю, зневажливо називали " людина без роду і племені"

10. Складнопідрядне речення з підрядним означальним є у рядку:

- а) Споконвіку хата виконувала своє природне призначення родинного вогнища, де народжувалися, оберігалися кращі традиції.
- б) Хто б що говорив, вітчизни без рідної хати не було й не може бути.
- в) Передусім треба починати їсти тоді, коли всі зберуться за столом.
- г) Родовідне дерево живе доти, доки існує пам'ять родоводу.

11. Треба поставити крапку з комою у безсполучниковому складному реченні (розділові знаки пропущено):

- а) Зазеленів березовий гай пересаджуй дерева.
- б) Травнева земля спрагла з корця дощу лише крапля болота..
- в) Мені пригадалася розповідь про один козацький прапор її я прочитав у історичному романі.
- г) Не лишалися осторонь і юнки вони також хлюпали з долонь на парубків холодною джерелицею.

12. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово)

Поганого хліба немає, (1) *є* (2)*лише* невмілі руки, (3) *які* (4)*невдало* випекли його.

- а) дієслово;
- б) займенник;
- в) частка;
- г) прислівник

ВАРІАНТ 2

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!

I. Запишіть текст, виправивши орфографічні та пунктуаційні помилки

Швиденько зодягай нові рукавиці й однось кутю на покуть!

Виконавши свою ролю ми всілися за празниковий стіл. Тато прочитавши (О,о)тче наш взяв дерев..яну ложку ним же ж вистругану трич.. жбурнув куті під стелю. Це для того що /б знати якщо пр..липли зернята скільки роїв (с,з)плодять бджоли скільки курчат вилупи..ся в квочки і яким бага .. вом на копи защедрить біля хати нива.

Вечерю ро..почали з куті й нею закінчили. Ложки і їства не /прибирали зі столу. За повір..ям цієї ночі наче/б/то обов..язково мають перевідати нашу оселю душечки най/ближчих родичів котрі відійшли в потой/біч. ...

Я нашвидкуруч лягаю в ліжечко але довго не/можу заснути. Уявно відтворюю ясельце (в,у) якому пискливим голосом оповіщає про своє народження манюцюпусенький (І,і)сус до столу зберу..ся коли ми полягаємо спати на (С,с)вят/вечір найближчі родичі про яких я тільки знаю з розповідей а завтра бабуса нарешті підігріє кров..яних та м..ясних ковбас насмажить з цибулею свіжого сала за яким я так зіскучивсь адже сім тижнів мені не/велено було навіть лизнути жодну шкварочку. Слава (Б,б)огові що нарешті (с,з)кінчився цей най/довший піст.

Христос рождається! чується крізь п..л..нусновиді..я бабусин голос.

Славимо Його! відказує ненька.

З цими словами я засинаю...

(176слів)

(За Василем Скуратівським)

II. Виконайте тестові завдання

1. М'який приголосний звук є у слові:

- а) квітка;
- б) бювет;
- в) м'ята;
- г) кішка.

2. Неправильно утворено ступінь порівняння прикметника:

- а) найпоганіший;
- б) якнайкращий;
- в) багатший за всіх;
- г) більш чіткий.

3. Неправильно утворене дієслово:

- а) жевріє;
- б) чадить;
- в) ходе;
- г) стигне.

Прочитай текст і виконай завдання 4-7

(1) Традиційне весілля проводилося в суворо визначені строки. (2) Переважно це була осінь, коли хлібороб впорався з жнивами. (3) Нині ж цей звичай порушено. (4) Затяжні гулянки влаштовують будь-коли - весною, коли нива просить сівача, чи серед літа, де кожна погожа днина рік годує. (5). Весільний церемоніал можуть започаткувати і серед літа, коли робочий ритм у розпалі.

4. Орфографічну помилку допущено у слові

- а) переважно;
- б) будь-коли;
- в) церемоніал;
- г) розпалі.

5. Простим односкладним реченням є:

- а) перше;
- б) друге;
- в) третє.

6. У переносному значенні вжито словосполучення у реченні:

- а) другому;
- б) четвертому;

в) п'ятому.

7) Складнопідрядне речення з кількома підрядними:

- а) друге;
- б) четверте.
- в) п'яте.

8. Відокремленим означенням можна замінити підрядне речення в рядку:

- а) Невелика газетна розвідка, що її написав місцевий краєзнавець, надзвичайно цінна.
- б) Вулиця, яка вела до залишків замку, уже закінчувалася.
- в) Наступного дня, коли сонце підкотилося до полудня, зарипіла громіздка дубова брама.
- г) Ті ж, що лишилися на підступах до фортеці, вимушені були утекти геть...

9. Складносурядне речення утвориться, якщо до частини *Поступився школяр місцем ...* додати:

- а) ... і запропонував старшим першим пройти до автобуса.
- б) ... і це вже ознака поваги.
- в) ... а не продовжував мовчки сидіти.
- г) ... щоб могла сісти людина поважного віку.

10. Складним безсполучником є речення:

- а) Осикові дрова та козиний кожух, то вилізе пара і дух.
- б) На Благовіщення весна благословляє землю, дає їй силу простору й цвіту.
- в) На Явдохи звідкіля вітер, звідтіля буде ціле літо.
- г) Як вода капає зі стріхи, то ще довго буде холодно.

11. Складним реченням з різними видами зв'язку є:

- а) На околицях міст, у селах, дитячих садках можна побачити, як залюбки граються діти у різноманітні ігри, яким завзяттям і радістю світяться їхні очі.
- б) Уважно приглянувшись, можна помітити одну деталь: переважна більшість забавок пов'язана з ухилом на розумовий розвиток.
- в) Про дитячі ігри можна говорити багато - вони настільки різноманітні, цікаві й повчальні, що їхню роль у дитячому віці важко переоцінити.
- г) Для того, щоб животворне джерело не замулювалося, не згасали його пульсуючі водограї, котрі повсякчас погамовують духовну спрагу, приносять нам радість, мусимо ревно оберігати кращі народні традиції.

12. З'ясуйте синтаксичну роль виділених у реченні слів(цифра позначає наступне слово)

Звивистий путівць, (1) *вимощений* диким каменем, круто сповзав у видолинок, на(2) *обіччя* тулилися вози з (3) *лантухами* та ліниво (4) *ремигали* круторогі воли...

а) підмет; б) присудок; в) додаток; г) означення; д) обставина

ВАРІАНТ 3

Хліб на столі

I. Запишіть текст, виправивши орфографічні та пунктуаційні помилки

За всіх часів і в усіх народів було най/більшою св..ятістю коли лежав хліб на столі. Його присутність народжувала поетів і мислителів (с,з)прияла появі пісень і дум продовжувала родовід і навпаки коли він зникав неодмінно пр..ходило лихо.

Тяжко діставався хліб насущний у давнину. Може тому в народі до нього ставилися з такою пошаною передавали свою любов дітям і внукам...

... У/кожній сіл..с..кій оселі існував не/порушний звичай як тільки родина заселялась у нове житло у н..ому обов..язково має бути піч стіл і пікна діжа. Без столу печі й діжі наголошує прислів..я не/має тепла і їжі. Багато чого можна було позичити чи взяти на тимчасове користування (у,в) сусідів навіть хлібом ділились а ось пікну діжу ні/коли не/виносили з хати. Вона (в,в)ажалася св..ятістю й не/доторканіст..ю бо народжувала най/сокровенніше хліб. Навіть за най/тяжчих часів коли люди вимушені були вирушати в далекі краї на тимчасове чи постійне помешкання обов..язково брали з собою пікну діжу...

... Ще / й досі літні люди тримають у домівках такі діжі. Стоять вони як німі сві(д,т)ки і ні/хто не/наважиться знехтувати цим родинним символом.

(172 слова)

(За Василем Скуратівським)

II. Виконання тестових завдань

1. Лексичну помилку допущено в рядку:

- а) бездоганно зшитий;
- б) доводити до кипіння;
- в) вправа не получається;
- г) надзвичайно секретний.

2. Наголос падає на другий склад у слові:

- а) дрова;
- б) спина;

- в) олень;
- г) квартал.

3. Антонім фразеологізму мухи не зачепить є у рядку:

- а) пальця в рот не клади;
- б) молоде та зелене;
- в) опустити руки;
- г) гнути спину.

Прочитай текст і виконай завдання 4-6

(1) Відтак, повертаючись в рідну Україну, я вже був свідомим націоналістом, за що пізніше довелося не раз спокутувати.. (2) Нарешті *потяг* загальмував на станції Чоповичі. (3) Вийшов на *перон*, і тепле осіннє повітря, в якому густо сріблилося бабине павутиння, обласкало моє *обличчя*. (4) На вустах спалахнула щиродитинна усмішка. (5) Зійшов до посадки, став на коліна й поцілував рідний древлянський *сірозем*.

4. Авторський неологізм у реченні:

- а) перше; б) четверте; в) п'яте.

5. Просте речення, ускладнене однорідними членами:

- а) перше; б) третє; в) п'яте.

6. У формі Н.в. вжито іменник:

- а) потяг (2 речення);
- б) перон (3 речення);
- в) обличчя (3 речення);
- г) сірозем (5 речення)

**7. Визначте рядок, у якому речення відповідає схемі : " П, - с.а. -П..."
(розділові знаки пропущено)**

- а) Не бійся, сміливіше покручуйсь чую її голос Отак. Під осінь і навчишся танцювати...
- б) Без толоки любив повторювати батько як без руки: ні хати не зробиш, ні сіна не скосиш
- в) Марина, зачерпнувши ще один кухлик , розбризкала воду над головами Нехай усім вам, добрі люди, вернеться сила та здоров'я
- г) Згідно з традицією, тим, хто приходив на толоку, ніколи не платили мовив оповідач.

8. Зайве речення подане в рядку:

- а) Цілую всі ліси.
- б) Багряне сонце.
- в) Я вперше в Києві.
- г) Не забувайте незабутнє.

9. Допущено пунктуаційну помилку в складносурядному реченні:

- а) Березень гомонить струмками, і смутне небо повільно ясніє.
- б) Євдокія красна, то і весна красна.
- в) Невдовзі на обочині вулиці загупотіли птахи, і новий сусіда звозив дерево, наготовлене протягом кількох років.
- г) Щосуботи і напередодні свят "землю" змащували спеціальним розчином. застеляли пахучим різнотрав'ям, і в оселі завжди стояв приємний запах трав.

10. Допущено помилку у визначенні виду складнопідрядного речення в рядку:

- а) Я уважно слухав мамину оповідку про народні клички, їх походження й ловив себе на думці про те, який багатий був поетичний світогляд наших пращурів!
(Складнопідрядне речення з підрядною означальною частиною)
- б) Лелеки віддавна вважалися боголюбними, бо оселялися поруч з людськими житлами.
(складнопідрядне речення з підрядним обставинним причини)
- в) В народі вірять, що ремези починають будувати свої житла саме на Обертіння (Свято Іонна Хрестителя, що припадає на 9 березня).
(складнопідрядне речення з підрядною з'ясувальною частиною)
- г) На Явдохи люди виходили в поле, щоб почути посвист степового байбака.
(складнопідрядне речення з підрядною частиною умови)

11. Безсполучникове складне речення з відносно неоднорідною частиною подано у рядку:

- а) У весни жіночий характер: зранку засміється, а надвечір заплаче.
- б) Раптово тане сніг - до активної повені й буйних трав.
- в) Вітай бджолу до Зосима: рої будуть і вощина.
- г) Вербка красна б'є напрасно, вербка біла б'є за діло!

12. Визначте, якою частиною є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово)

Розповіді (1)свої нерідко (2)розбавляла влучними прислів'ями, мудрим народним дотепом, пісенними зразками, які (3)крадькома занотовував (4)до похідного записника.

- а) частка
- б) іменник;
- в) прийменник;
- г) дієслово;
- д) прислівник.

Отче поле

I. Запишіть текст, виправивши орфографічні та пунктуаційні помилки

Завжди коли випадає відвідати рідні місця я використовую нагоду пройтися кілька кілометрів нав/простецькою сте ...кою через (С,с)ан..чине поле... Тут кожен кущик кожен видол..нок чи пагорб зберігають ж..вупам..ть дитинства і юнацьких літ нетлі(нн,н)і сліди твоїх предків батьків односельців які обробляли цю землю об...рігали ошедрювали дорідними врожаями...

.. Ра(нн,н)ьої провесни коли після снігів і спраглих дощів набере(ться, ця) сили ця ріл..я осв..чується радіст..ю як вільотно дихає вона на повні груди видолінки і нав/кісні пагорби усіваються дити(нн,н)о/свіжою зеле(нн,н) починає трубити жито, дзв...нять у/високості золоті струни жайворонків серед ро(з,с)повні літа поле вигойдусь половілим а за тим і золотаво/брунатним доріддям колосся по осені над розлогою стернею тр..мтить живим мар..вом бабине літо.

... Із ним з іменним полем тісно ув..язана частка життя тут ми гралися в гилку підпасували корів та свиней збирали на колючій ст..рні колосочки звозили на літніх канікулах снопи ходили навпростець що/весни протоптуючи сте...ку до школи в сусідні (С,с)курати зустрічали схід сонця з атестатом зрілості й вирушали в першу життєву стежу з не/хитрою похідною валізою пр...сівши на пів/дорозі щоб зібратися з думками...

(168 слів)

(За Василем Скуратівським)

II. Виконайте тестові завдання

1. Немає лексичної помилки у рядку:

- а) вільна вакансія;
- б) найстарший брат;
- в) преїскурант цін;
- г) моя автобіографія

2.Перший склад наголошенийу рядку:

- а) жалюзі;
- б) читання;
- в) літопис;
- г) зручний.

3. Граматичний зв'язок порушено в словосполученні:

- а) навчатися математиці;
- б) дотримуватися правил;
- в) не знати всієї правди;
- г) подякувати братові

Прочитай текст і виконай завдання 4-7

(1) Гарний сьогодні видався день. (2) Яскраве березневе сонечко голубить
(3) На душі від того весело й святково. (4) Бабуся повитягали з під припічка всілякі вузлики, передивляються їх. (5) Чого там тільки нема! (6) Он наїжачились насіння моркви, плескають бубки огірків, крадькома визирають темно-коричневі клубочки бурякової розсади, дрібніють мачинки цибулі та щавлю..

4. Орфографічну помилку допущено у реченні:

- а) третє; б) четверте; в) п'яте.

5. Простим односкладним є речення:

- а) перше; б) друге; в) третє.

6. Замість пропуску в другому реченні має бути:

- а) очі; б) погляд; в) зір.

7. Стил ь даного тексту:

- а) науковий;
- б) художній;
- в) публіцистичний;
- г) розмовний.

8.Серед поданих складних речень виберіть рядок, що містить складне безсполучникове:

- а) Вранці спостерігали: чию паличку вода знесла, та юнка заміж вийде.
- б) Якщо під Новий рік добрий сніг, сій гречку.
- в) Ожеледь на дорогах - уродить садовина.
- г) Падає м'який сніг, - на врожай, а коли тепло, то літо буде дощовим.

9. Після речення *Нічне небо всіяне зорями...* треба поставити тире, якщо серед варіантів його продовження вибрати:

- а) серед яких круглий срібний красень;
- б) а хвилі моря мерехтять блискітками;
- в) ніби казковий чарівний килим;
- г) завтра буде сонячна днина.

10. Складнопідрядне речення із послідовною підрядністю в рядку:

- а) Як тільки подавала голос хвіртка, я вже був наготові - зливав йому чисту воду і залюбки дивився, як стікає вона на дебели пальці, забронзовілі товстим ожиллям руки.
- б) Там, де бракує особистого прикладу батьків, де малому "вундеркіндові" усе дозволено, де любов до немовляти переростає межі, ні школі, на громадськості не під силу привити здорові смаки.
- в) Там, де втрачається, усихає живе коріння кращих традиційних критеріїв, де штучно перестрибуються здорові, природні елементи повчань, з'являються "прогалини", які заповнюються міщанським практицизмом.
- г) Хоч і мовиться, що яблуко від яблуні далеко не впаде, тільки, якщо той плід лежатиме наодинці. без догляду мудрого садівника, виросте з нього не яблуня, а звичайнісінька кислиця.

11. Виділене слово у реченні *Бабуся навчила онучку виращувати квіти.*

- а) присудок;
- б) додаток;
- в) означення;
- г) обставина.

12. . Назвіть до якої частини мови відноситься слово, позначене цифрою

При сучасній зайнятості батьків бабусі у(1) *багатьох* випадках беруть на (2)*себе* левину частку турбот (3) *і* обов'язків, (4)*пов'язаних* з вихованням дітей.

- а) іменник;
- б) займенник;
- в) сполучник;
- г) дієприкметник;
- д) прикметник.

ВАРІАНТ 5

Груша нашого дитинства

I. Запишіть текст, виправивши орфографічні та пунктуаційні помилки

Був прохолодний осін..ій ранок. На обочинах доріг хрус..кими панцирями забіліли пр..шерхлі цятки озерець сизила в заморозках трава а на коростен..с..кому базарі ще доцвітало літо селяни з сусідніх присілків пр..везли запахи саду на довгому лоткові сусідилися ку(п,б)ки соковитих слив яблук груш. До/рідні плоди вабили зір напоювали довкіл ароматним запахом. Обійшовш.. тісні ряди я вже було зібрався йти геть аж ось на самісін..кому кін..ці лавки мою увагу привернула літня базарниця. Обкинувши руками купу дрібнен..ких грушок вона с..діла не/порушно.

Одна в одну проте дрібненькі грушки здає..ся соромилися самих себе. Я взяв одну з них (с,з)пробував на міцність з/під тріснутої шкірки виступив лепкий неначе патока сік.

... Мені ж згадувалося дитинство. Тоді у нас не/густилося культурне дерево. Доводилося гамувати апетит лише гниличками особливо пр..вабливі вони весною. Як тільки підсихав ґрунт дички рясно спалахували першо/цвітом наче їх хтось молоком пообливав.

... Звичайне ні/чим не/примітне собі дерево. Але чи так це? Хіба не від поваги до нього в народі стільки прислів..ів і приказок побутує. Оспівана вона і в піснях і в класичній художній літературі. Пр..красне я б сказав унікальне це дерево...

(176 слів)

(За Василем Скуратівським)

II. Виконайте тестові завдання

1. Лексичну помилку допущено в рядку:

- а) ідучий;
- б) охочий;
- в) лежачий;
- г) працюючий

2. Наголос падає на третій склад у слові:

- а) феномен;
- б) завдання;
- в) заслання;
- г) віднести.

3. Спільнокореневим з дієсловом *рости* є:

- а) вирісши;
- б) розтирати;
- в) росяний;
- г) купорос.

Прочитай текст і виконай завдання 4-7

(1) Наші відвідини попервах насторожили господаря. (2) Він був неговіркий, на запитання відповідав короткими й уривчастими фразами, але невдовзі господар запросив нас до (3) Переступивши поріг, ми одразу потрапили в своєрідний музей - усе господарське начиння, в тому числі клямки на дверях, завіси й гвіздочки, виготовлене із дерева, переважно соснового. (4) Сіни й хата пахтіли настоянкою із лісових трав та живиці.

4. Орфографічну помилку допущено у реченні:

- а) першому; б) другому; в) третьому.

5. У другому реченні на місці крапок має бути слово:

- а) оселі; б) домівки; в) будинку; г) хати.

6. Знайдіть речення, яке ускладнене двома рядами однорідних членів:

- а) друге; б) третє; в) четверте.

7. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *У Петрівку мухи роблять на панів...* вибрати:

- а) ..захотілося йому у Петрівку льоду.
- б) .. а в Спасівку - на себе.
- в) ...бо мала нічка-петрівочка, не виспалася наша дівочка...
- г) ... закликаючи господарів більш завзято працювати.

8. Правильно розставлено розділові знаки в реченні:

- а) Готуючи вечерю, господар повагом зняв доморобну скатертину і посеред столу зачорніла поглибина.

- б) Вип'єш кухлик барниці , і на весь день вгамується спрага.
- в) До доброго сусіди можна й городом ходити - а до далекого родича й полями не об'їдеш.
- г) Якось одного досвітку мама прокинулись, одслонили заслінку, розіклали навхрест полінця, а коли розгорнули попіл - од жару тільки теплий слід лишився.

9. Неповним є речення:

- а) На високому небі повноокий місяць.
- б) Високий дух колективізму - толока між сусідами.
- в) Розгорнули попіл - од жару тільки теплий слід лишився.
- г) Вироби домашнього вжитку - це рушники з геометричним орнаментом, домотканні доріжки тощо.

10. Безсполучникове складне речення є в рядку:

- а) Такі хати мали досить гарні художні оздоблення: стіни омащували синюватими, як високі небеса, відтінками; декоративне кольорування присутнє також на вуглах, попід стріхою, навколо вікон.
- б) Середню Наддніпрянщину, куди територіально входять землі південної Київщини та Черкащини, нерідко називають Шевченковим краєм.
- в) На увесь світу славилася традиційна українська хата своєю ошатністю, кольоровим оздобленням, мистецькими обладунками.
- г) Крім зовнішньої та внутрішньої обмазки стін і стелі, у багатьох селах робили настінний розпис, переважно рослинного орнаменту.

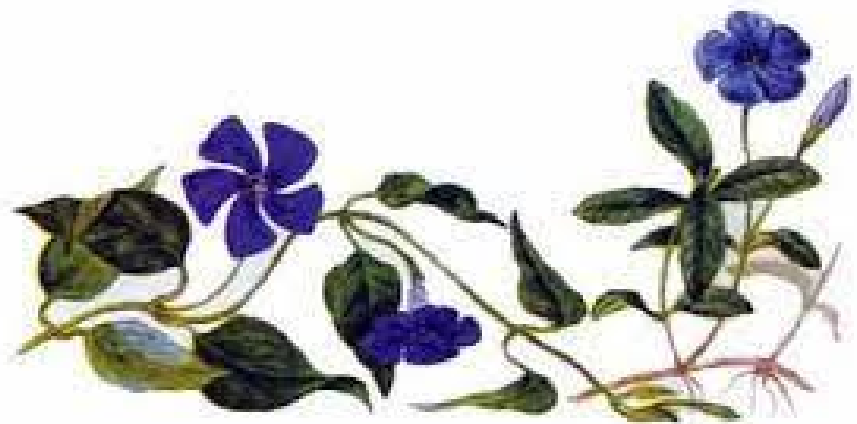
11. Підрядним реченням означальним можна замінити відокремлену обставину в рядку:

- а) Причастивши казками, бабуся йшла додому.
- б) Сидячи під старим в'язом, ми гаряче сперечалися - правду чи небилицю розповіла нам бабуся.
- в) Дівчина, не змігши наготувати приданого, вважалася ледащицею.
- г) Чоловік, зіпершись пахвами на милиці, взяв обома руками хлоп'я , підняв і пригорнув до себе.

12. Визначте, якою частиною є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово)

(1)*Щоразу*, проходячи (2)*повз* дитячий садок, із тихою заздрістю дивлюся на безтурботних малюків і згадую своє дитинство, (3)*котре* припало на(4) *перші* повоєнні літа.

- а) іменник;
- б) прислівник;
- в) займенник;
- г) прийменник;
- д) числівник.

Цей давній, давній посвіт

I. Запишіть текст, виправивши орфографічні та пунктуаційні помилки.

На околиці села стояла не/величка хатина. Оселя і все що біля неї було небуден..им тин із соснових тичок які трималися на лозовій ув..язі чепурна дровітня увішана чудернац..кими формами корчів неподалік сусідилися дерев..яна ножна ступа жорна коритце для води. На високому сосновому порозі сидів господар.

... Наші відвідини попервах насторожили господаря. Він був не /говіркий на запитання відповідав короткими й уривчастими фразами але не/вдовзі господар запросив нас до хати. Переступивш.. поріг ми одразу потрапили в своєрідний музей усе господарське начиння в тому числі клямки на дверях завіси й гвіздочки виготовлене із дерева переважно соснового. Сіни й хата пахтіли настоянкою із лісових трав та живиці.

... Та най/більше зд..увала одна деталь. Неподалік комина в..сів підвішений мовби парасоля мішечок. Я уважно подивився то була справжнісінька кабиця традиційний пр..стрій для освітлення лучиною.

... Готуючи вечерю господар повагом знявд оморобну скатертину і по/серед столу зачорніла поглибина. З етнографічної літератури ми знали що поліщуки (з,с)давна виготовляли саме такі столи де спеціально видовбувався спільний мисник. Але то було колись...

(159 слів)

(За Василем Скуратівським)

II. Виконайте тестові завдання

1. Немає лексичної помилки в рядку:

- а) багаточисленні проблеми;
- б) біля одинадцятої вечора;
- в) через пару хвилин;
- г) стати в пригоді.

2. Перший склад наголошений у слові:

- а) донька;
- б) дочка;
- в) новий;
- г) нести.

3. Неправильно вжито прийменник у словосполученні:

- а) піти за грибами;
- б) стікати по шибках;
- в) ходити по магазинах;
- г) розмістити за алфавітом.

Прочитай текст і виконай завдання 4-7

(1) Листуючись з родиною, яка остаточно оселилася в Малині, Миклухо-Маклай цікавився краєвидами Полісся, побутом і звичаями місцевого населення, історією древлян. (2) З особливим нетерпінням він чекав нагоди, коли нарешті повернеться на батьківщину й одразу відвідає рідних. (3) В одному з листів, адресованих братові, уклінно просив, щоб детально описав, як дістатися до Малина або ж самому "якщо можливо, приїхати в Київ". (4)...Загублене серед лісів та боліт поліське село зустріло невгамовного бурлаку родинною ласкою.

4. Дієприслівниковим зворотом ускладнене просте речення:

- а) перше; б) друге; в) третє; г) четверте.

5. Правил чергування з-із, і-й, в-у дотримано в реченні:

- а) першому; б) другому; в) третьому.

6. Простим є речення:

- а) перше; б) третє; в) четверте.

7. Стиль тексту:

- а) художній;
- б) публіцистичний;
- в) науковий;
- г) розмовний.

8. Виділений відокремлений член у реченні У Малині і досі зберглося чимало місць, пов'язаних із перебуванням Миклухо-Маклая. - це..

- а) відокремлений додаток;

- б) відокремлена обставина;
- в) відокремлене означення;
- г) відокремлена прикладка (як різновид означення)

9. Визначте вид складнопідрядного речення:

Молодіжні поліські розваги чимось нагадували мандрівникові свята, котрі доводилося бачити серед аборигенів Нової Гвінеї. - це:

- а) складнопідрядне означальне;
- б) складнопідрядне з'ясувальне;
- в) складнопідрядне обставинне;
- г) складнопідрядне з кількома підрядними.

10. Зайве речення є в рядку:

- а) Народне прислів'я стверджує: кожне сілце має своє слівце.
- б) Я оповів село, яке славилося злими язиками.
- в) Зберегти традиції, не дати згаснути і замулитися духовному джерелу - наш незрушний обов'язок.
- г) І не тільки слівце; традиційно на Україні будь-який населений пункт спеціалізувався на тих чи інших ремеслах.

11. Пунктуаційну помилку допущено в реченні:

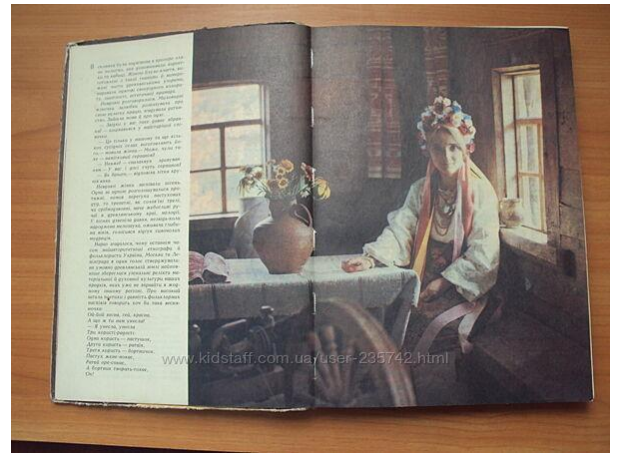
- а) Шанобливо мовить прислів'я : " Рідну матір може підмінити лише піч!"
- б) " Ой піч стоїть на стовпах, а діжку носять на руках... " - засвідчує давня пісня.
- в) " Щось, - кажу,- димар ваш перекосився. Нікому одремонтувати?"
- г) "Ет,- змахнула рукою. - Навіщо лагодити, коли вже й печі нема".

12. З'ясуйте синтаксичну роль виділених у реченні слів (цифра позначає наступне слово):

В усіх (1)*селах* був і певною мірою (2)*залишився* звичай (3)*вітатися* не лише з односельцями. але й(4) *незнайомими*.

- а) підмет;
- б) додаток;
- в) присудок;
- г) означення;
- д) обставина.

Силове поле народознавця

I. Запишіть текст, виправивши орфографічні та пунктуаційні помилки.

У моїй пам'яті постає ві(д,т)критий урок за книжкою В.Скуратівського в Голоківській середній школі де вчителював знаний на (П,п)олі(сс,с)і поет Валерій Лісовський.

І досі чую слова Скуратівського

Не було на (П,п)олі(сс,с)і хати де не/палахкотіли/б під вікнами мальви ці не/зрадливі об..реги нашої духовної спа..щини. І хоч / би де я був мальви нагадували завше там з..мля мила де мати родила.

На уроці лунали українські пісні у виконанні сільських аматорів цимбали кобза та інші майже забуті українські музичні інструменти. Читали і дорослі і учні уривки з (Б,б)ерегині про мамину пісню, бабусині казки про отче поле.

Василева (Б,б)ерегиня стала духовним і культурним надба..ям (У,у)країнського народу. З нею він (і,й)шов до людей мандруючи як український філософ Г.(С,с)коворода. Чумацькими шляхами сумлі..о по крихті збираюч.. українські само/цвіти пісні приказки бувальщини легенди...

Таку/ж експедицію Василь очолує і в Малинському районі Пиріжки Діброва Недашки Ксаверів Головки Чоповичі через ці (П,п)оліські села пролягав шлях молодих допитливих науковців.

... Силове поле творчості Василя Скуратівського і с..огодні нагадує всім нам сущим в (У,у)країні що ми наша..ки гордої і не/скореної нації.

(171 слово)

(За Василем Стащуком)

II. Виконайте тестові завдання

1. Правильно узгоджено прикметник з іменником у рядку:

- а) велика накип;
- б) тривожний путь;
- в) легка нежить;
- г) головна біль.

2. Буква ю позначає два звуки у слові:

- а) гравюра;
- б) тюлька;
- в) полюс;
- г) юшка.

3. Сурядний єднальний сполучник вжито у реченні:

- а) Завдяки бджолам можна визначити не тільки короткочасне, а й більш тривале прогнозування.
- б) Рослинний чи тваринний світ здавна був для людини не тільки прогнозером погоди, але й своєрідним годинниковим барометром.
- в) Якщо польові миші восени полишають лани й масово переселяються ближче до людських обійсть - чекай на холодну й морозяну зиму.
- г) Якщо веселка з'явилася на видноколі, то завтра має бути теплий день.

Прочитай текст і виконай завдання 4-7

(1) Березень гомонить ... , смутне небо повільно ясніє, сонячні промінчики долають чорну хмару і граються у воді. (2) Легка, але паскудна робота у сусіда, та то йому не завидують, бо трапилася з ним придибенція - ворогу не побажаєш. (3) Вогнище вважалося священним оберегом роду і усіх давніх народів, зокрема й наших предків. (4) Весною полісяни виходили на свої лани і трубили в усі труби - через усе Полісся розголошувалися дзвінкі перегуки, які оповіщали про настання весни, пробудження природи.

4. У І реченні замість крапок має бути слово:

- а) потічок;
- б) струмок;
- в) ручай;
- г) водотік.

5. Просте речення, ускладнене відокремленим додатком, це:

- а) перше; б) друге; в) третє; г) четверте.

6. Слово у переносному значенні вжито у реченні:

- а) першому; б) другому; в) третьому; г) четвертому.

7. Стилiстично забарвлена лексика наявна у реченні:

а) першому; б) другому; в) третьому; г) четвертому.

8. Складне речення знаходиться у рядку:

- а) Родовідне дерево живе доти, доки існує пам'ять родоводу.
- б) Родовідна пам'ять - явище у традиційному українському побуті унікальне.
- в) У давнину люди знали поіменно далеких і близьких родичів.
- г) Знати свій родовід, зберігати про нього нетлінну пам'ять - означає любити свою Вітчизну.

9. Серед наведених речень простим двоскладним реченням є:

- а) На цих землях висівали збіжжя, переважно жито.
- б) Древлянські праліси!
- в) На місці згарища знайдено сльози української дівчини Галі.
- г) Кущ калини біля материно їхати.

10. Допущено пунктуаційну помилку у складному реченні:

- а) За легендою, дивовижні янтарні камінці – це сльози української дівчини Галі, яку розбійники привязали косами й спалили.
- б) Споконвіку хата виконувала сво природне призначення, де народжувалися, оберігалися кращі традиції.
- в) По тому скільки і які були рушники, створювалася думка про жінку, її дочок.
- г) Якби не мамина пісня, яким убогим би було наше життя.

11. Складнопідрядне речення з підрядним обставинним часу у рядку:

- а) За всіх часів і в усіх народів було найбільшою святістю, коли лежав хліб на столі.
- б) Людина без берега дитинства може легко зрадити свої принципи, без яких легко можна було переродитися, стати безбатченком.
- в) Під осінь, коли з поля збирали городину, часто робили забавні маски.
- г) Віща Божа благодать оповістила пастухів, що з появою надвечірньої зірки на небосхилі народиться Божий Син.

12. У реченні *Оглядаючись (1) на кращі традиційні звичаї вулиці (2) мусимо визнати (3) що чимало (4) з того (5) що (6) варто було б унаслідувати (7) втратилося. кому слід поставити на місці:*

- а) 1,2,3,4; б) 3,4,5,6; в) 2,3,4,7; г) 2,3,5,7.

Традиційні українські обряди...

I. Запишіть текст, виправивши орфографічні та пунктуаційні помилки

Традиційні українські (Н,н)оворічні обряди вельми цікаві. Серед слов..янс..ких народів це найбільш поетичні дійства. Особливо колядки та щедрівки. Напередодні (Р,р)іздва починали щедрувати дівчата. Хлопці колядували днем пізніше. Юнаки вибирали ватагу котрий носив велику зізду Маланку перевдягненого в жіноче вбрання заводіяку/витівника, Козу та Лікаря. При гурті обов..язково мав бути й Міхоноша вайлуватий хлопець з торбинкою котрий збирав від..арунки.

Обходяч.. односельців юнаки просили дозволу завітати до хат. В..ажалося що колядники обов..язково пр..несуть господарям щастя на весь рік. Тому їх чекали в кожній оселі. Обряд починався з вел..чальних пісень господареві господині та їхнім діткам.

Я слухав дідуся і згадував торішній (Н,н)овий рік. Поскрипує сніжок пощипує морозець а вулицею з масками і зіркою йдуть колядники. Ось вони заходять до нашого подвір..я. Звіздар стукає у вікно. Тато накинувши кожушину виходить на вулицю. Можна вам заколядувати — просить дозволу ватага. А чого ж ні кланяється їм батько Заходьте, прошу, до господи.

Під /музичний супровід вибухає парубоцька співаночка
Щедрий вечір добрий вечір
Добрим людям на здоров..я...

(169 слів)

(За Василем Скуратівським)

II. Виконайте тестові завдання

1. Лексичну помилку допущено у рядку:

- а) книжкові новини;
- б) подякувати товаришеві;
- в) любимий художник;
- г) поділитися думками.

2. На перший склад падає наголос:

- а) косий;
- б) фаховий;
- в) уподобання;
- г) віднести.

3. Серед поданих сполук слів виберіть те, яке не є словосполученням

- а) наливати холодну воду;
- б) товкти воду в ступі;
- в) солодка вода;
- г) напитися води.

Прочитай текст і виконай завдання 4-7

(1) Далі почалася вертепна вистава. (2)Особливо мені до / вподоби маскарадна Коза. (3)Вона така чудернацька: змахує головою, висолоплює язика, буцькається навсі/біч. (4)Мені трохи лячно стає, і я вилажу на піч. (5)Та Коза на/здоганяє: "Я тебе ріжками, я тебе ніжками..." (6)Слідом за нею і Міхоноша з наповненою гостинцями торбою.(7) "Облиш Кізонько,— зупиняє він вередливу тварину.— Господар пообіцяв нам щедрого гостинця!"

4. Складносурядним є речення:

- а) перше; б) четверте; в) шосте.

5. Звертання є в реченні:

- а) друге; б) п'яте; в) сьоме.

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні:

- а) третє; б) четверте; в) сьоме .

7) Окремо треба писати слово:

- а) до/вподоби; б) навсі/біч; в) на/здоганяє.

8. Серед поданих речень вкажіть рядок, яке містить означено-особові речення:

- а) Хлопчикам дозволялося засівати оселю зерном.
- б) По-різному називали на Україні перший місяць весни.
- в) Побачив шпака — знай: весна біля порога.
- г) Лада — богиня Сонця, злагоди, любові та достатку.

9.Складносурядним є речення у рядку:

- а) Оскільки природа пробуджувалася весною, то і Новий рік мав починатися в березні.
- б) Жайворонок прилетів — настане стійке тепло.
- в) Грак прилетів — через місяць сніг зійде, а журавель — скоро лід скресне.
- г) Перший місяць весни і справді підперезався новою обновою, витканою теплим ярим сонечком!

10. Утвориться складнопідрядне речення, якщо до першої частини *Березень такий...* додати

- а) ... за їден день сімох жінок міняє.
- б) ...уночі тріщить, вдень плющить!
- в) ...спочатку хмарний, а в середині болотний — хліб буде намолотний!
- г) ...невірен — то засміється, то заплаче...

11. Треба поставити двокрапку у безсполучниковому складному реченні (розділові знаки пропущено):

- а) Зазеленів березовий гай пересаджуй дерева.
- б) Юнки віддавали перевагу живим квітам взимку їх заміняли зелені гілця барвінку та кетяги калини.
- в) Мені пригадалася розповідь про один козацький прапор її я прочитав у історичному романі.
- г) Не лишалися осторонь і юнки вони також хлюпали з долонь на парубків холодною джерелицею.

12. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово)

(1)*За* допомогою толок (2)*наш* народ зумів вижити в тяжкі (3)*часи* ворожих набігів, які пустошили землю (4)*й* господарські будівлі.

- а) сполучник;
- б) іменник;
- в) займенник;
- г) прийменник;
- д) числівник.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вигівська В.Г., Кучерук О.А . Моя Житомирщина. Українська мова. Мовлення. Навчальний посібник. Житомир, 2010 . - 251 с.
2. Відгук на книгу "Дивосвіт Василя Скуратівського"[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://ukr.school-essay.ru/vidguk-na-knigu-divosvit-vasilya-skurativskogo/>
3. Літературно-мистецький альманах "Житичі і світ" №14. Серпень, 2019р. - 91с.
4. Мельниченко С.В., Хандрика Л.В. Збірник диктантів для учнів 9 класу. Малин , 2019. - 53 с.
5. Письменники Житомирщини. Книга 2. Житомир, ПП "Рута", 2014. - 357с
6. Скуратівський В.Т. Берегиня: Художні оповіді, новели.- Видавництво " Радянський письменник", 1987. - 278 с.
7. Скуратівський В.Т. Погостини. Видавництво "Навчальна книга - Богдан", 2007р. - 112 с [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mala.storinka.org/>
8. Скуратівський В.Т. Посвіт: Художні оповіді, новели. - К.: "Молодь", 1988. - 172 с.
9. Скуратівський В.Т. Святвечір. - Київ, 24 серпня 1992. - 286с.